

T i b e r i u
R O T H

EVREU
FĂRĂ
FRONTIERE

VOLUMUL II

„ESTE GREU SĂ FII EVREU”

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE
MIRCEA BRENCIU

CUPRINS

P R E F A Ț A

„ESTE GREU SĂ FII EVREU”	11
--------------------------------	----

I U D A I S M

1. IDENTITATE (CU SAU FĂRĂ <i>CARTE</i>).....	25
2. ZECE BĂRBAȚI, ZECE PORUNCI.....	34
3. TOATE JURĂMINTELE	45
4. YOM KIPUR 5775	55
5. COLONIȘTII	58
6. UN PROFAN ÎN PRIVINȚA CELOR SFINTE.....	67
7. SĂRBĂTORI DE TOAMNĂ ȘI... TOAMNĂ DE SĂRBĂTORI.....	75
8. ALEGERI ȘI PRELEGERI.....	84
9. TÂNĂR LA 110 ANI.....	94

S I O N I S M

1. JURNAL DE FRONT PE TIMP DE PACE	107
2. <i>KADIȘ</i> PENTRU UN EROU NECUNOSCUȚ	116
3. UN „DAR ÎMPĂRĂTESC” LA IERUSALIM.....	119
4. CEL MAI FRUMOS CUVÂNT	128

5. DE LA UN CONGRES LA ALTUL.....	136
6. ISTORIA UNEI CĂRȚI CARE A FĂCUT... ISTORIE.....	146
7. O INIMĂ PENTRU... DOI	153
8. ISTORIA UITATĂ	166
9. CANICULĂ DE NOIEMBRIE.....	174
10. CEA MAI VECHE COMUNITATE EVREIASCĂ.....	182
11. PRO ȘI ANTI.. SIONISM	189

I S R A E L

1. DUS-ÎNTORS ÎNTRE VIAȚĂ ȘI MOARTE	203
2. A PLECAT UN PREȘEDINTE, A VENIT ALTUL... ..	213
3. „TREI, DOAMNE, ȘI TOȚI TREI!”.....	223
4. NIMIC NOU SUB SOARE. DOAR LACRIMILE.....	233
5. CALEIDOSCOP ESTIVAL ÎN LUNA LUI CUPTOR.....	242
6. VOT PENTRU SIONISM.....	252
7. O ISTORIE CU... CÂNTEC	258
8. O MINCIUNĂ DE O SUTĂ DE ANI.....	265
9. LIDERI DE IERI SAU DE... MÂINE.....	274
10. IRAN, ISRAEL ȘI EVREII	280
11. UNU PLUS UNU FAC DOI?	291
12. ALEGAȚIILE DOMNULUI FINKELSTEIN.....	302
13. STATUL NAȚIONAL EVREU – UN VIS SAU O „PROVOCARE”?.....	312
14. O VIAȚĂ PENTRU PACE.....	323
15. DE LA STANGA LA DREAPTA.....	332

JERUSALIM

1. O IUBIRE NEMĂRGINITĂ ȘI O NUNTĂ EVREIASCĂ	343
2. CAPITALA FĂRĂ AMBASADE	353
3. CUM E SĂ MORI?	363
4. RĂZBOI PENTRU ORAȘUL PĂCII	374
5. CĂLARE SPRE IERUSALIM.....	382
6. IERUSALIMUL DE AUR.....	392

ROMÂNIA

O SURPRIZĂ CARE CERE EXPLICAȚII	403
UN SFÂRȘIT ȘI MULTE ÎNCEPUTURI	413
TOȚI PENTRU TOATE	418
COINCIDENȚĂ?	426
BOTOȘANIUL DE AZI ȘI DE ALTĂDATĂ.....	431
ZILE SIONISTE LA BRAȘOV	436
ANIVERSAREA DE LA ARAD ȘI ALTE ANIVERSĂRI	444
CU MOARTEA PRE VIAȚĂ... LUPTÂND	452
REGELE A MURIT! NU VA MAI FI „TRĂIASCĂ REGELE...”	460
FILE DIN ISTORIA SIONISMULUI ÎN ROMÂNIA	471
MITINGURI... DEGEABA	482
DIASPORA, „LA APEL”	490
SUPRAVIEȚUITOAREA MISTERIOASĂ.....	502
OAMENI ȘI TURNURI	511
MÂINE ESTE <i>YOM HASHOAH</i>	521

„MARȘUL” DE ȘASE ZILE.....	526
PREMIERA ÎNTR-O ÎNTÂLNIRE... ÎN PREMIERĂ.....	536

F A M I L I A

MESAJ PENTRU GENERAȚIA CURATĂ	551
DE ȘAPTE ORI ZECE ANI E O VIAȚĂ DE OM!.....	555
A AVEA SAU A NU AVEA (?)	561
O „AVENTURĂ” CU INIMA MEA	571
JURNAL CORDIAL.....	578
DUPĂ TREIZECI DE ANI.....	584
UN SECOL FĂRĂ UN SFERT.....	593
ORICE SFÂRȘIT ARE UN ÎNCEPUT	604
SĂ NU UITĂM DE IANUARIE.....	611

L U M E A

EVREII, ARDEALUL ȘI „UNIREA”	631
DE LA MUNTE, PÂNĂ LA MARE.....	639
PE URMELE LUI MAGELLAN	649
GRANIȚA NEVĂZUTĂ.....	661
ERDOGAN, UN NOU SULTAN	673
GÂLCEAVĂ LA ECUADOR.....	680
SPRE „FAȚA GALBENĂ” A PĂMÂNTULUI	689
(RE)DESCOPERIM AMERICA DE SUD.....	700
UN COMPENDIU JAPONEZ DESPRE PUTERE	712

EVREU FĂRĂ FRONTIERE

VOLUMUL II

„ESTE GREU SĂ FII EVREU”

IDENTITATE (CU SAU FĂRĂ CARTE)

PREAMBUL

Astăzi găsim pe toate meridianele pământului persoane născute de mamă evreică – a căror evreitate, potrivit legilor religioase, este incontestabilă – însă n-au decât idei foarte vagi despre ceea ce înseamnă a fi evreu, sau pur și simplu subiectul nu-i preocupă, nu-i interesează. Din contră, cineva profund cunoscător al tuturor însușirilor determinante pentru a-și asuma această calitate este un *alogen* dacă nu are descendență evreiască pe linie maternă, în ciuda faptului că o are, de exemplu, pe linie paternă. E bine? E rău? Este, în orice caz, unul dintre subiectele care preocupă – nu doar în România – cercul de persoane, oricum în descreștere, care constituie „apropiații” comunităților evreiești. Mai mult, această „discriminare” creează frustrări în interiorul unor colectivități în care mai curând ar trebui să domnească armonia, iubirea și solidaritatea celor care le alcătuiesc.

Într-un trecut recent, subiectul identității a devenit chiar incendiar într-o bine-cunoscută și importantă comunitate, producând îngrijorări celor mulți (din cei puțini) care au nostalgia vremurilor în care dregătorii erau deasupra oricăror suspiciuni, în care erau mai multă onestitate decât „*politichie*”, mai multă înțelepciune decât vorbărie, mai multă învățătură decât propagandă.

Poate că aceste vremuri nu au existat nici în trecut și poate doar ceața timpului face să ni se pară astfel. Și doar speranța ne mai provoacă să le dorim...

DESPRE CE VORBIM?

Identitatea este ceea ce te face deosebit de ceilalți, ca individ, familie, trib, comunitate, țară, popor sau națiune, limbă, cultură sau religie. Dar în același timp, este suma trăsăturilor pe care le împărtășești cu alții, este liantul grupurilor și al structurilor care s-au constituit succesiv din nevoile ancestrale ale omului de a nu fi singur, transfigurate apoi spiritual. Geneza identității nu se rezumă la dorința de a depăși singularitatea multiplicând-o; apar interesele materiale sau spirituale care, de regulă, vin în contradicție cu interesele sau aspirațiile unui alt grup, se naște fenomenul, amenințarea sau uneori chiar doar fantoma „dușmanului” comun, stimulând noi identități sau consolidându-le pe cele existente. Pe scurt, am putea spune că identitatea nu este un atribut imuabil, evoluează cu împrejurările vieții și ale istoriei. Dar știința modernă ne contrazice, descoperind purtătorul identității individuale: ADN-ul, care nu se poate falsifica sau extirpa (dar cred că trebuie să adăugăm și prudentul „deocamdată”!). Cartea de identitate, sau, mai „cool”, cardul, este cu siguranță un rău necesar, justificat de aproape toate administrațiile țărilor din lume din nevoia de a feri cetățenii de răufăcători, criminali, teroriști și care, cu siguranță, în viitorul apropiat va dobândi un format mai „biodigitalizat” și va înlocui toate celelalte formulare de evidență și identificatoare personale. Ar fi o demnă răzbunare pentru toate tracasările și umilințele îndurate de toți cei care au avut de suferit de pe urma tratamentului discreționar al regimului pașapoartelor, de la primul, inventat în Anglia de Regele Henry al V-lea, până la tortura chinezească suportată pentru obținerea documentelor comuniste și terminând (sperăm în curând) cu viza Shengen!

ȘTIRI DIN PRESĂ

Subiectul „fierbinte” al identității și filiației macină nu doar mințile unor domni mai radicali în bine-cunoscuta problemă a descendenței pe linie maternă sau paternă, în cazul unor alegeri comunitare din România, ci și pe ale altor pasionați de acest subiect deloc nou, în perspectiva unor alegeri nu chiar atât de apropiate, dar fără îndoială mult mai importante. Este vorba despre următoarele alegeri prezidențiale din Franța (2017), care au primit luminile rampei ca

urmare a dezamăgirilor manifeste ale electoratului francez față de performanțele actualului președinte, François Hollande. Următorii candidați la președinția Franței, în ipoteza că se mențin sondajele de opinie dezastruoase referitoare la actualul președinte, după mai puțin de un an la putere, trebuie să înceapă să-și pregătească imaginea. Cel mai probabil candidat al dreptei este Jean-François Copé, 49 de ani, actual Primar al orașului Meaux, deputat în Adunarea Națională a Franței și președinte în exercițiu al U.M.P. (Uniunea pentru Mișcarea Populară), născut în Franța din părinți imigranți, tatăl său fiind profesorul Roland Copé, chirurg, evreu originar din România, mama – Monique Ghanassia, evreică originară din Algeria. Bunicul din partea tatălui, Marcu Hersh Kopelovici, a fost medic, s-a născut în Basarabia și a fost căsătorit cu Gizela Lazerovici. Bunica din partea mamei s-a numit Liza Boukhabza, nepoata unui rabin din Tunisia. J-F Copé a absolvit Institutul de Studii Politice la Paris și a fost Ministru al Bugetului în Guvernul Raffarin. Este autor al mai multor cărți de specialitate. Se declară de religie evreu nepracticant (*„Juif non pratiquant”*).

Politicianul care va fi, probabil, candidatul stângii este Pierre Moscovici, actualul Ministru de Finanțe al Franței, de 55 de ani, parlamentar francez și european, Secretar general al Partidului Socialist Francez, născut în Franța. Tatăl, Serge Moscovici, imigrant, născut la Brăila în anul 1927, a făcut o carieră strălucită în Franța ca specialist în Psihologie socială, autor a numeroase cărți de referință, fondator și încă director al Laboratorului European de Psihologie socială. Pierre Moscovici, deși a avut în tinerețe simpatii troțkiste, a ajuns un membru activ al Partidului Socialist, conlucrând cu Michel Rocard, devenind apoi apropiat al discreditatului șef al Fondului Monetar Internațional, Dominique Strauss-Kahn, a urcat rapid treptele ierarhiei de partid și, începând din anul 1997, a deținut mai multe portofolii ministeriale. A publicat peste 15 volume de studii, comentarii și eseuri. Este foarte bine cotate la Bruxelles.

Cum califică opinia publică din România această situație, cel puțin interesantă? Doi politicieni deja puternici, unul dintre ei potențial viitor președinte al Franței, sunt de origine română (sau originari din România). Toate comentariile la un articol publicat recent în *Adevărul.ro* subliniază că amândoi sunt evrei(!) și, evident, unii nu uită să menționeze că *„mafia sionistă pregătește dominația mondială”*.

CUM A FOST MAI DEMULT?

În Iudeea antică, disputele de ordin religios sau politic (de exemplu, dreptul de a revendica un anumit statut într-o comunitate) erau soluționate de consilii teritoriale având 23 de membri (numărul de 23 provine din ideea că hotărârile trebuiau adoptate cu majoritate simplă, numărul minim de bărbați îndreptățiți să ia o hotărâre fiind 10+1). Instanța superioară, un fel de Curte de Apel, era *Marele Sanhedrin*, alcătuit din 71 de înțelepți conduși inițial de Marele Preot (*Kohen Gadol*), mai apoi de un Președinte/Prinț (*Nasi*), funcție atribuită în mod informal urmașilor marelui învățat Hilel. După dărâmarea celui de-al doilea Templu, *Sanhedrinul* s-a reconstituit la Yavne, devenind forul suprem decizional al iudaismului, unicul recunoscut de autoritățile romane. Timp de aproape 400 de ani, *Sanhedrinul* și-a exercitat atribuția de supremă instanță a poporului evreu, mutându-și sediul în diferite orașe din Galileea, ultimul sediu fiind în Tveria/Tiberias. Ultimul *Nasi* (conducător al *Sanhedrinului*) a fost Gamaliel al VI-lea, executat de împăratul bizantin Theodosius pentru că a construit noi sinagogi, dar și pentru ultima hotărâre a *Sanhedrinului* cu privire la adoptarea calendarului ebraic în forma utilizată și astăzi. În perioada de peste 600 de ani de autoritate a *Sanhedrinului* (din care 400 de ani după dărâmarea celui de-al doilea Templu) a fost consacrată CARTEA de IDENTITATE a Poporului Evreu – *TANACH* (*TORA, NEVIIM, KETUVIM*), adică *BIBLIA*.

O ÎNVIERE CU FORCEPS

După aproape 1.400 de ani, mai exact în data de 9 februarie 1807, în fața splendidei Primării a Parisului, numită și azi Hôtel de Ville, o mulțime curioasă privea cum o procesiune neobișnuită este întâmpinată cu fast, cu muzică militară și cu maxime onoruri cuvenite doar celor mai importanți oaspeți. Cei 71 de invitați la această ciudată reuniune de către însuși marele împărat Napoleon, atunci în culmea gloriei sale, au fost poftiți să ia loc în impresionanta aulă a Primăriei. Ei reprezentau comunitățile evreiești din Franța, Italia, Țările de Jos, principatele și regatele Germaniei, Portugalia, într-un cuvânt din întregul Imperiu

Francez, care pe atunci se întindea în toată Europa de Vest (cu excepția Angliei). În Spania nu erau evrei de peste 300 de ani. Dintre cei 71 de participanți prezenți, 45 erau rabini, printre ei Samuel Marx Levi (din Sarre), unchiul lui Karl Marx (care încă nu dezlănțuisese stafiile comunismului) și Baruch Guggenheim (rabin de Nancy). Abraham de Cologna (rabin de Mantua) a fost unul dintre principalii actori ai *Sanhedrinului* napoleonian, ales președintele acestei instituții și apoi al Consistoriului Central, întemeiat în aceeași perioadă.

De fapt, ce interes l-a determinat pe Napoleon să stimuleze realizarea acestui eveniment, până la urmă devenit extraordinar? Evident, a fost unul politic, ambalat în generozitatea fanteziei creative a acestui monstru tandru. Franța nu doar că a ocupat Europa de Vest, dar a și aplicat principiile Revoluției Burgheze în toate țările aduse sub sceptrul Imperiului. Nevoia primordială de a-și consolida puterea a determinat destructurarea vechilor administrații de tip feudal, secularizarea averilor bisericești, separarea religiei de stat și aplicarea aceleiași legi tuturor cetățenilor.

Evreii constituiau o excepție, al cărei lux Bonaparte nu și-l putea permite. Deci era neîntârziat necesar ca și evreii (cam jumătate de milion în acea perioadă în Europa de Vest) să accepte în mod solemn, irevocabil și conform propriei lor tradiții, ceea ce cu 15 ani în urmă Convenția le-a acordat, adică deplina libertate și egalitate cu toți locuitorii Franței, iar acum, în consecință, ai imperiului! Probabil că în multiplele sale călătorii și contacte, Napoleon s-a lămurit că niciun fel de înțelegere cu niciun conducător al evreimii nu puteau să-i ofere garanția pe care și-o dorea. Scrutând în istorie, a descoperit instituția *Sanhedrinului*, care convenea atât instinctului său de conservare, cât și nesațului după grandoare. Dar instituția era moartă de 1.400 de ani. Au reînviat-o în câteva luni! Evreii au dobândit libertatea de mișcare și egalitatea drepturilor și a șanselor, pe care au știut să le fructifice rapid și eficient pentru ei și pentru Franța. Concomitent, li s-a atribuit și „naționalitatea” franceză, de care au fost foarte mândri, și nu au pregetat să o dovedească, oferind Franței devotamentul, talentul, competența și, la nevoie, viața lor. În schimb, au renunțat, cel puțin în parte, la identitatea lor de fii ai poporului evreu, mai exact la *Cartea de identitate a poporului evreu*.

PENTRU TOATE ESTE UN TIMP...

Este aceasta o constatare dramatică? Nu neapărat. Poate că ar trebui considerată și posibilitatea revizuirii conceptelor de identitate măcar, vorba lui Caragiale, „*pe ici, pe colo, prin părțile esențiale*”. Există două rezerve majore. Prima ar fi: ce și cât se poate revizui fără să se compromită esența identitară și cine și când este îndreptățit s-o facă? Următoarea întrebare firească ar fi: care este esența la care ne referim? Putem să răspundem acestei dileme cu o altă întrebare: suntem în conformitate cu „legământul” („*brith*”, ebr.) perfectat între Dumnezeu și strămoșii noștri, poporul „virtuos” („*am segula*”, ebr.), ales pentru a fi „lumina” celorlalte popoare? De aici rezultă pentru noi o serie de obligații („*mitvo*”, ebr.) pe care celelalte popoare (cărora trebuie să le dăm lumină) nu le au. Marele nostru rabin și comentator din Spania, Maimonide, le-a identificat, le-a numărat din *Tora* și le-a clasificat. Împreună cu cele 10 porunci, înscrise pe cele două *Table ale Legii*, sunt în total 613 obligații de îndeplinit. Numărul este ușor de reținut dacă stăpânim *gematria* (semnificația cifrică a literelor) și știm că T („*tav*”) = 400, O („*vav*”) = 6, R („*resh*”) = 200 și A („*hei*”) = 5, suma lor fiind 611, la care adăugăm cifra 2 (primele două porunci care au fost preexistente *Torei*) și regăsim numărul 613. E simplu și logic, nu? 248 de obligații sunt active, adică indică ce trebuie să faci (de exemplu, să respecti *Șabatul*), iar 365 sunt restrictive, indică ce nu ai voie să faci (de exemplu, să muncești de *Șabat*). Din clasificarea lui Maimonides rezultă, evident, că o parte din obligații (cum ar fi cele referitoare la Templu, Jertfe și Sacrificii, dar pot fi, selectiv, și multe altele) nu mai erau de actualitate de acum aproape 2.000 de ani. Este adevărat că înțelepții noștri din cadrul și din afara *Sanhedrinului* au înțeles perfect necesitatea de a găsi un compromis între *imuabilitatea Torei de inspirație divină și realitatea vieții în continuă schimbare, elaborând, în decurs de peste 800 de ani, o operă monumentală, Tora Orală (adică vie!)*, cunoscută sub denumirea de *Talmud*, care lămurește, clarifică, întregeste și actualizează prescripțiile Legii. Dar și *Talmudul*, care este o scriere a unor oameni înțelepți și învățați, are venerabila vârstă de peste 1.200 de ani. Așa cum Yohanan ben Zakai a înțeles acum două mii de ani că Templul a pierit și trebuie salvată Învățătura, așa trebuie să înțeleagă liderii și înțelepții contemporani ai

poporului evreu că a venit timpul să ne adaptăm *Cartea de identitate* la condițiile supraviețuirii contemporane. Să nu uităm că, între timp, din mileniul întâi am pășit în mileniul al treilea. Și așa, în zbuciumata istorie a evreilor s-au scris capitole noi, de un dramatism copleșitor chiar și pentru un popor deja antrenat în exerciții impresionante. Cruciade, pogromuri, ghetouri, umilințe, deportări, exterminări, *Șoah*. Dar și emancipare, egalitate, sionism, Statul Israel. În *Tora*, preamărirea și adorarea *Celui Unic Dumnezeu* nu sunt comparabile decât cu adorarea și cu ardoarea dorinței de regăsire a Sionului. Pentru că esențialul motiv este următorul: „*Cartea de identitate*” trebuie adaptată la realitatea *reîntoarcerii în Sion!*

SEMNE BUNE ANUL ARE

De-a lungul vremurilor, mai cu seamă în Europa Vestică și Centrală, după *Sanhedrinul 1807*, care a jucat un rol de catalizator în liberalizarea comportamentului religios, au apărut diferite curente care își propuneau în diverse moduri să „modernizeze” liturgia evreiască, să modifice aspectul exterior și interior al sinagogilor, făcându-le să fie mai asemănătoare bisericilor creștine decât tradiționalelor *șiluri* (de la cuvântul „*shul*” = școală), să uziteze pentru rugăciuni și predici limba „națională”, vorbită în locul limbii ebraice, să flexibilizeze interpretarea interdicțiilor privind în special *Șabatul*, căsătoriile mixte și *cașrutul* (alimentația rituală).

Aceste curente (denominațiuni) și-au pus diferite etichete: „Neologi”, „Status Quo”, „Reform”, „Conservativi”, pentru a se distinge de cei care au rămas fideli neclintii practicilor și obiceiurilor evreiești tradiționale, denumiți „Ortodocși”. În America, unde s-a dezvoltat în secolul al XX-lea un nou și extrem de influent leagăn al iudaismului, au apărut și multe alte curente, cum ar fi: „Reconstrucționismul” și „Iudaismul umanistic”, dar și „Ultraortodoxia”, cu numeroase și diferite curți rabinice. Cea mai prolifică s-a dovedit „Mișcarea Chabad”, un fel de „ortodoxie misionară” care își propune să readucă evreii la evreitate. Adică, răătăciții la matcă. Dar o face cu o impetuoșitate uimitoare, demnă de urmat.

Centrul spiritual al iudaismului (atribuirea denumirii de „cult mozaic” mi se pare total neinspirată) a fost și rămâne în Israel, la

Ierusalim. Iudaismul este călăuza spirituală și conceptul de viață ale poporului evreu, oriunde s-ar afla. „Diaspora” este un cuvânt grecesc și înseamnă „răspândire”. Termenul ebraic este „*galut*”, însemnând „exil”! În Israel, problema religioasă (păstrez această denumire improprie pentru simplificarea textului) este spinoasă și încurcată încă de la declararea independenței. Ben Gurion, primul premier israelian, a fost un socialist agnostic, acceptând un compromis cu cele 4 partide religioase (Mizrahi, Hapoel Hamizrahi, Agudat Israel, Poalei Agudat Israel), care avea să coste usturător, căci prin acest demers s-a transferat o problemă strict spirituală în plan politic!

De fapt, din cauza partidelor politice religioase din Israel a avut loc o ruptură gravă, până acum aparent ireconciliabilă, între componenta națională și cea religioasă a identității evreiești. Din anul 1949, la primele alegeri pentru Knesset și aproape până în prezent, diferite tipuri de coaliție ale acestor partide au deținut în Parlament 13-18 locuri (din 120), suficiente pentru a condiționa toate guvernele succesive (în afară de cel aflat în prezent la cârma țării), impunându-și voința în câteva domenii de interes. Au controlat totdeauna Ministerul Religiei, care asigura salarizarea rabinilor și subvenționarea sinagogilor, s-au împotrivit adoptării unei Constituții, au impus ca autoritatea de stare civilă să rămână subordonată Rabinatului, au obținut o proporție covârșitoare din bugetul Educației în finanțarea școlilor religioase, acordarea unor excepții și privilegii la recrutarea tinerilor religioși, au impus unele măsuri de segregare a femeilor. Societatea israeliană, compusă în mare măsură din nepracticanți ai ritualurilor religioase, a generat o stare de tensiune, deloc pozitivă față de minoritatea religioasă (*haredim*), care este hiperactivă, determinată și vocală. Iudaismul, care timp de două milenii s-a păstrat ca un mod de viață exemplar în jurul „*Cărții sale de identitate*”, a avut de suferit în ultimele două secole câteva atentate letale la unitatea sa. Recentele alegeri din Israel au propulsat la guvernare prima coaliție laică (centru dreapta), sub conducerea experimentatului și charismaticului Bibi Netanyahu, doi protagoniști noi au asigurat majoritatea acceptabilă (nu confortabilă), neexistând o opoziție omogenă și puternică. Noul guvern are de înfruntat provocări majore. Israel este o democrație asediată de dușmani periculoși în exterior și de inamici perfizi în interior. Printre multe alte „misiuni

imposibile” pe care și le-a propus, sunt câteva care ar putea înviora strădania de a revizui și de a reface „*Cartea identității*” evreiești. Un prim, deși modest, succes spre acest țel, pe cât de necesar, pe atât de complicat și dificil, l-a realizat Anat Hoffman, cu susținerea noului ministru Naftali Bennett care, pe lângă Ministerul Comerțului și al Industriei, deține și portofoliul Ministerului pentru Diaspora și Servicii Religioase. Succesul înseamnă obținerea dreptului (deocamdată limitat) al femeilor de a purta *tallit* (șal de rugăciune) și de a se ruga la Zidul Plângerii. Vi se pare puțin și neînsemnat? Anat Hoffman a luptat ani buni pentru a dobândi acest drept. A fost arestată pentru acțiunea ei, dar a izbutit. Anat Hoffman conduce I.R.A.C. (Centrul Israelian pentru Acțiune Religioasă), înființat în anul 1987 pentru a promova pluralitatea religioasă în Israel, în speță pentru promovarea curentului *Reform* din S.U.A. De remarcat că în Israel orientarea religioasă este clară, simplă și tranșantă. Circa jumătate din populația evreiască este *hiloni* (secular), circa un sfert este *dati* (tradiționalist) și 10-15%, *haredi* (ultraortodox). Restul se împart între mai multe curente (ca de exemplu, *Masorti – Conservativi*). Clasa mijlocie, predominantă în Israel, susține noul Partid Yesh Atid („Este Viitor”) condus de Yair Lapid, Ministrul de Finanțe al actualului guvern, și este în cea mai mare parte *seculară*, deși foarte mulți ar dori să adere la o orientare religioasă care să se potrivească aspirațiilor și credințelor pe care le au. Cred că și-ar dori ca în „*Cartea lor de identitate*” israeliană să fie completată componenta evreiască.

POSTFAȚĂ

Cred că ar fi timpul ca în comunitățile evreiești din România să se accepte oficial că: *orice persoană care are cel puțin un bunic/bunică evreu poate deveni membru al Comunității dacă își exprimă în mod liber această opțiune, împreună cu familia sa formată din soț/soție și respectiv copii. Pentru copiii majori, opțiunea trebuie formulată de către aceștia. Toți membrii Comunității sunt egali în drepturi și în îndatoriri, fără nicio discriminare din partea Comunității.*

18 iunie 2013

ZECE BĂRBAȚI, ZECE PORUNCI

La momentul scrierii acestor rânduri nu se putea începe (de către un autor cât de cât evreu) altfel decât cu tradiționala urare „*LESHANA TOVA, TICATEIVU v TIHATEIMU*”, însemnând în română, cu o oarecare aproximație: „*Să fii menționat și pecetluit (în cartea vieții tale) cu bine pentru anul care vine*”.

Majoritatea cititorilor mei (din păcate, nu chiar atât de mulți) cunosc sau deduc sensul acestei urări de Anul Nou evreiesc (5774), care începe la 5 septembrie (anul acesta este cel mai timpuriu început posibil, cel mai târziu fiind 5 octombrie). *Rosh haShana* (Anul Nou) și *Yom Kipur* (Ziua Ispășirii) cuprind o perioadă de zece zile care se numesc *Yamim Noraim* (Zilele înspăimântătoare). Este o rugăciune specială, care domină și determină atmosfera acestor zile. Se numește *Unetanne Tokef* și este un poem zguduitor închinat sfințeniei și puterii fără limită a Unicului Creator, care parcurge cu deplină cunoaștere – deja în această primă zi a anului – cartea vieții fiecărui om responsabil pentru faptele proprii din anul care a trecut și hotărăște cu dreptate răsplata sau pedeapsa ce i se cuvine.

Cine va trăi și cine va muri? Cine va muri la timpul predestinat lui și cine înainte? Și cu toate că El e atotștiutor și nepărtinitor, nu ia hotărâri definitive, ci lasă timp celui vinovat să-și recunoască vinovăția, primul pas spre îndreptare. Dincolo de dramatismul și frumusețea poetică a acestei Judecăți Divine – care poate fi interpretată și în sens metaforic de către contemporanul ateu – este pregnant prezentă ideea responsabilității individuale.

După fapta fiecăruia, și răsplata fiecăruia. Este o excepție notabilă față de felul în care, în mod obișnuit, se desfășoară ritualul religios

*Sinagoga mare
din Buenos Aires*

Pinguini la Punta Tombo

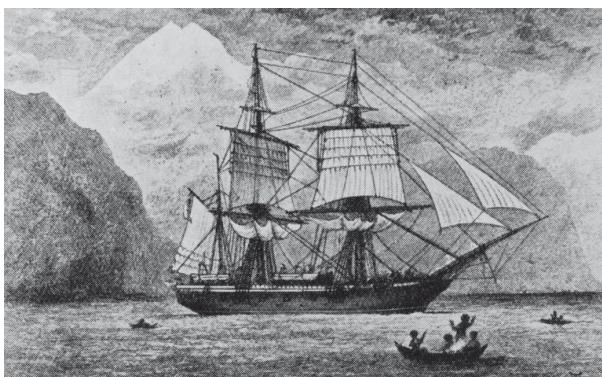
*Templo Libertad
din Buenos Aires*

*Centrul comunitar care a fost distrus cu 20 de ani în urmă
de teroriști neidentificați*

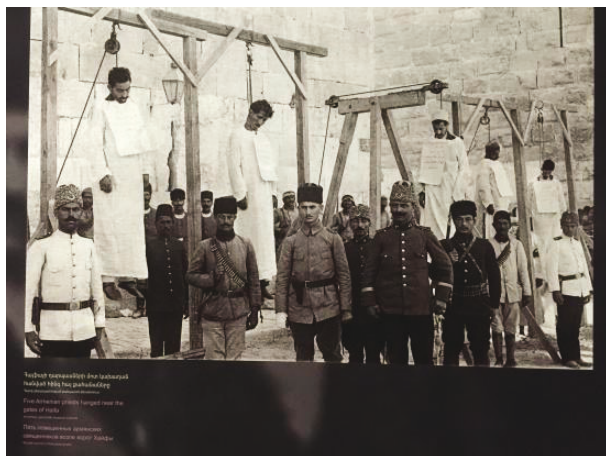
Papa Ioan Paul al II-lea „face pace” între Argentina și Chile

Vasul Beagle pe care a navigat Darwin

Aventurierul și descoperitorul Iacob Popper, evreu originar din România

„Lupta” Imperiului Otoman împotriva armenilor

Memorialul genocidului orchestrat de turci împotriva armenilor

Monumentul holocaustului din Venezuela